

Dosarul nr. 2ra-1448/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Puica)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, I. Țurcan, A. Panov)

ÎNCHEIERE

08 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției și de către Daniliuc Nicolae în numele lui Galițchi Alexei,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Galițchi Alexei împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a plângerii, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Galițchi Alexei și Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea din 11 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 05 iunie 2020, Galițchi Alexei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 28 mai 2019, a depus o plângere împotriva instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile lui.

A susținut că, în conformitate cu art. 473³ alin. (4) din Codul de procedură penală, termenul maxim de examinare a plângerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului este de 3 luni. La caz, plângerea a fost depusă în instanța de judecată la 28 mai 2019 și a fost examinată în fond de către judecătorul de instrucție abia la 12 martie 2020, fiind admisă parțial. La 03 iunie 2020, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți a casat încheierea din 12 martie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni și a trimis cauza la rejudecare.

Reclamantul consideră că instanța de fond a încălcat în mod flagrant termenul legal de examinare a plângerii, prin ce i-a fost violat dreptul la judecare în termen legal. Astfel, i-au cauzate daune morale pentru faptul că o instanță națională, care este obligată să respecte drepturile oricărei persoane, încalcă flagrant dreptul autorului plângerii la judecare în termen legal.

A afirmat că, instanța a fost informată despre faptul pe parcursul a 9 ani și 8 luni de zile a fost deținut în condiții inumane în penitenciarele din Republica Moldova, contrar prevederilor art. 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. În cazul în care judecătorul de instrucție examina plângerea în termen de 3 luni, la 28 august 2019, era obligat să-l elibereze din detenție din motivul că deja își ispășise pedeapsa aplicată.

A invocat că judecătorul de instrucție era obligat să aplice corect prevederile art. 385 alin.(5) și art. 473⁴ alin. (4) din Codul de procedură penală și să îi reducă pedeapsa în strictă conformitate cu legea și cel târziu la 28 august 2019 să-l elibereze din detenție. Începând cu 05 mai 2019 și până în prezent, pe parcursul a 306 zile, continuă să se afle ilegal în detenție.

Galițchi Alexei a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a plângerii, repararea prejudiciului moral în mărime de 6 000 000 de lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 20 000 de lei.

Prin hotărârea din 11 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Galițchi Alexei a fost admisă parțial și s-a constatat încălcarea dreptului reclamantului la judecarea în termen rezonabil a plângerii condamnatului din 28 mai 2019. S-a încasat din contul bugetului public național, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Galițchi Alexei a sumei de 2000 de lei cu titlu de despăgubiri morale. Pretenția lui Galițchi Alexei cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 18 septembrie 2020 Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 11 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

La data de 12 octombrie 2020 Galițchi Alexei, reprezentat de avocatul Daniliuc Nicolae, a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii în partea respingerii acțiunii, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Galițchi Alexei și Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea din 11 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că potrivit materialelor cauzei, prin încheierea din 31 mai 2019 plângerea lui Galițchi Alexei a fost remisă Judecătoriei Edineț, sediul Briceni pentru examinare conform competenței, din motiv că a fost depusă greșit la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, reclamantul fiind deținut în Penitenciarul Lipcani. Astfel, cauza a parvenit la Judecătoria Edineț, sediul Briceni la data de 04 iulie 2019. Conform proceselor-verbale ale ședințelor de judecată anexate la dosar, ședințele în mare parte au fost amânate de către condamnat și avocat,

care solicitau termen de a se pregăti pentru examinarea cauzei, fie depuneau cereri suplimentare, fie din cauza neprezenței avocatului la ședință.

Instanțele de judecată au reținut că prin încheierea din 30 ianuarie 2020, au fost conexate plângerea din 28 mai 2019 cu altă plângere depusă la 04 decembrie 2019 de către avocatul Daniliuc Nicolae la fel la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în interesele condamnatului Galițchi Alexei. La 12 martie 2020 judecătorul de instrucție a admis parțial plângerea condamnatului, însă, încheierea a fost casată prin decizia din 03 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, cauza fiind remisă spre rejudecare la Judecătoria Edineț, sediul Briceni. Până în prezent, nu a fost pronunțată o soluție definitivă pe marginea plângerii lui Galițchi Alexei, motiv din care instanțele au constatat încălcarea termenului rezonabil de examinare a plângerii, or, perioada după trimiterea cauzei la rejudecare până la adoptarea unei hotărâri definitive denotă o omisiune a instanțelor judecătorești și nu poate fi imputată reclamantului.

Cât privește cuantumul prejudiciului moral, instanțele ierarhic inferioare au considerat că suma de 2000 de lei este în măsură să compenseze suferințele morale suportate de către reclamant, suma de 6 000 000 de euro fiind exagerată.

La data de 13 august 2021, Nicolae Daniliuc în numele lui Alexei Galițchi a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului au fost reiterate circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

La data de 13 septembrie 2021 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În susținerea recursului s-a invocat netemeinicia și ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Recurentul a indicat că perioada îndelungată de examinare a plângerii nu poate fi imputată exclusiv instanțelor de judecată, cu atât mai mult că, pe parcursul examinării cauzei instanțele au ținut cont de principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, au creat condiții egale părților pentru exercitarea drepturilor lor. Complexitatea cauzei a făcut imposibilă examinarea acesteia într-o singură ședință, etapele procesului fiind parcurse în mai multe ședințe de judecată, unele din ele fiind amânate fie la solicitarea părților, fie din cauza neprezenței avocatului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 25 mai 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a reprezentanților părților la data de 05 august 2021 (f.d. 39, volumul II).

Astfel, recursul declarat la 13 septembrie 2021 de către Ministerul Justiției, este în termen.

La 02 septembrie 2021 și 16 septembrie 2021, copia recursurilor a fost expediată în adresa părților, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 53, 60-62, volumul II).

Referințe nu au fost depuse.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției și de către Daniliuc Nicolae în numele lui Galițchi Alexei, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. c) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

Din materialele cauzei rezultă că la 13 august 2021, Nicolae Daniliuc în numele lui Galițchi Alexei a declarat recurs împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 75 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Conform art. 14 alin. (1) lit. b) și (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, activitatea de avocat încetează în cazul retragerii licenței. Avocatul a cărui activitate a încetat este obligat să restituie Consiliului Uniunii Avocaților, în termen de 10 zile, licența și legitimația de avocat.

Se reține că prin decizia din 07 decembrie 2020 a Comisiei pentru etică și disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova în cauza disciplinară intentată în privința avocatului Nicolae Daniliuc (licența nr. 1991 din 10 decembrie 2010), publicată pe pagina web a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, a fost constatat în acțiunile avocatului Nicolae Daniliuc, deținătorul licenței pentru exercitarea profesiei de avocat nr. 1991 din 10 decembrie 2010 comiterea abaterilor disciplinare. Conform art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, art. 48 alin. (24), art. 57 alin. (37) din Statutul profesiei de avocat, art. 2 alin. (6), (7) din Preambulul Codului deontologic al Avocaților din Republica Moldova, a fost aplicată avocatului Nicolae Daniliuc sancțiune disciplinară sub formă de retragere a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

Totodată, prin decizia din 01 martie 2021 a Comisiei pentru etică și disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, publicată pe pagina web a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea prealabilă nr. 09/2021 din 04 ianuarie 2021 depusă de Nicolae Daniliuc împotriva deciziei din 07 decembrie 2020 a Comisiei pentru etică și disciplină privind aplicarea față de el a sancțiunii disciplinare sub formă de retragere a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat nr. 1991 din 10 decembrie 2010 și menținută decizia din 07 decembrie 2020 a Comisiei pentru etică și disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova.

La caz, se constată că la 13 august 2021, data depunerii de către Nicolae Daniliuc a cererii de recurs în interesele lui Alexei Galițchi (în temeiul mandatului avocațional

seria MA nr. 1320644 din 04 iunie 2020), licența pentru exercitarea profesiei de avocat pe numele avocatului Nicolae Daniliuc era deja retrasă, fapt ce indică că recursul împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost depus de către o persoană care nu era în drept să-l declare.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide de a considera recursul declarat de Nicolae Daniliuc în numele lui Alexei Galițchi, ca inadmisibil.

Cu referire la recursul declarat de Ministerul Justiției se rețin următoarele.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Ministerul Justiției asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Ministerul Justiției și de către Daniliuc Nicolae în numele lui Galițchi Alexei, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de Ministerul Justiției și de către Daniliuc Nicolae în numele lui Galițchi Alexei, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic